

Magiczny
Kraków

Odkryj malarstwo Aleksandra Kotsisa

2021-03-05

Od 5 marca w Kamienicy Szołayskich można oglądać wystawę poświęconą twórczości Aleksandra Kotsisa. Wystawa została zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Krakowie z okazji 185. urodzin artysty. To pierwsza od 1959 roku tak duża monografia jednego z najważniejszych malarzy polskich połowy XIX wieku. Składa się na nią ponad 120 obrazów olejnych oraz około 70 akwarel, rysunków i szkiców wybranych z kolekcji muzealnych i prywatnych.

– Wystawa wpisuje się w praktykę organizowania przez krakowskie muzeum wystaw monograficznych poświęconych twórcom, którzy – mimo iż należą do kanonu kultury polskiej – nie byli dotąd przedmiotem szczegółowych studiów, a ich twórczość nie została w pełni skatalogowana ani opracowana pod względem naukowym czy konserwatorskim. W ten sposób Muzeum Narodowe w Krakowie, zgodnie ze swoim statutem, nie tylko przywraca pamięć o wybitnych postaciach z historii sztuki polskiej, ale także pozwala odkryć na nowo ich twórczość w oparciu o aktualny stan badań oraz niejednokrotnie pokazywane po raz pierwszy publicznie, szerzej nieznane dzieła sztuki – pisze dyrektor MNK prof. dr hab. Andrzej Szczerski, we wstępie do katalogu towarzyszącemu wystawie.

Wystawa obejmująca dwa piętra zabytkowej kamienicy **będzie dostępna do 13 czerwca.**

Kotsis – rówieśnik Jana Matejki i Artura Grottgera, jeden z najważniejszych przedstawicieli polskiego malarstwa realistycznego – urodził się w podkrakowskim Ludwinowie i mieszkał w Podgórzu. Uczył się w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych i wiedeńskiej Akademii der bildenden Künste. Podróżował do Monachium, Paryża, Brukseli, jeździł w Alpy i Tatry. Jego dzieła prezentowane były między innymi w wiedeńskim Künstlerhausie, na wystawach organizowanych przez Oesterreichischer Kunstverein i na wiedeńskiej Wystawie Światowej w 1873 roku, gdzie jego obraz „Pisklęta” został nagrodzony złotym medalem. Podczas pobytu w Monachium w latach 1874–75 ujawniła się choroba Kotsisa, określana jako zmiękczenie (rozmiękczenie) mózgu: postępujący paraliż, utrata zdolności czytania i pisanie, bełkotliwa mowa, brak komunikowania się z otoczeniem. Prawdopodobnie były to skutki syfilisu. Po powrocie do Podgórza Matejko zaproponował Kotsisowi stanowisko profesora w Szkole Sztuk Pięknych, lecz do tego nie doszło, choroba uniemożliwiła te plany. Kotsis zmarł w wieku 41 lat. W jego pracowni odkryto „ogromną liczbę płócien”, w tym wiele nieskończonych: ok. 359 obrazów i szkiców olejnych, teki oraz albumy z rysunkami.

Aleksander Kotsis malował sceny rodzajowe, pejzaże i portrety, w których widać fascynację polską prowincją.

– W przeciwieństwie do krakowskiego środowiska artystycznego zdominowanego przez fascynację historią, w dziełach Kotsisa nie odnajdziemy wielkich i znanych postaci, skomplikowanej historiozofii ani wzniosłych alegorii. **Niezależność jego postawy twórczej opierała się na uważnej i krytycznej, a jednocześnie pełnej empatii, czasem nazbyt emocjonalnej obserwacji najbliższego otoczenia.** Sztuka tego artysty reprezentuje kierunek realizmu w sztuce europejskiej,

Magiczny
Kraków

jej analogii można poszukiwać między innymi w twórczości Jeana-François Milleta, Jules'a Bretona, Christiana Rubena, Ferdinanda Georga Waldmüllera. Zgodna z duchem epoki, korespondowała z hasłami głoszonymi przez rodzimych pozytywistów. Literackie powinowactwa z jego dziełami odnajdziemy w utworach Marii Konopnickiej, Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza i Michała Bałuckiego. Równolegle twórczość Kotsisa cechuje charakterystyczny dla sztuki polskiej **rys romantycznego postrzegania świata** – mówi kuratorka wystawy Aleksandra Krypczyk-De Barra.

Wystawie towarzyszy polsko-angielska publikacja obejmująca kalendarium życia i twórczości Kotsisa oraz interdyscyplinarne eseje analizujące jego twórczość pod względem tematycznym i formalnym, wprowadzając Czytelnika również w tajniki stosowanej przez niego techniki i technologii. Katalog zawiera ponadto obszernie ilustrowany wykaz dzieł olejnych i rysunkowych Kotsisa prezentowanych na wystawie.